

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра історичного краєзнавства

Затверджено

На засіданні кафедри історичного
краєзнавства історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № _____ від _____ 2021 р.)

Завідувач кафедри: проф. Голубко В. Є.

Силабус з навчальної дисципліни
«Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях
30-50-х роках ХХ ст.»,
що викладається в межах ОПШ Історія та археологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	«Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.»
Адреса викладання дисципліни	вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет: кафедра історичного краєзнавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки 014 Середня освіта (Історія)
Викладачі дисципліни	Генега Роман Ярославович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історичного краєзнавства
Контактна інформація викладачів	roman.heneha@lnu.edu.ua r_genega@yahoo.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації щодо поточних питань за попередньою домовленістю.. Також можливі он-лайн консультації через Teams або Facebook. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Radians-kyy-totalitarnyy-rezhym-na-Zakhidnoukrains-kykh-zemliakh-30-50-kh-rokakh-KHKH-st.pdf
Інформація про дисципліну	В курсі йдеться про становлення радянського тоталітарного режиму в ЗУЗ в 30-50 рр. який відбувався на тлі гострого конфлікту української національної та радянської комуністичної ідеологій. Радянська влада, аби опанувати ситуацію, вдавалася до тиску, репресій і залякувань місцевого населення. Масштабні заходи з поширення комуністичної ідеології мали обмежений результат. Утім, подекуди, місцеве населення усе ж ставало прихильниками радянської влади. Багатьом з них імпонувала можливість, завдяки декларуванню своєї прихильності до радянського режиму й комуністичної ідеології, швидко зробити кар'єру. Широкі можливості для здобуття вищої освіти, перспектива досягнення стабільного соціального статусу та відносної фінансової незалежності з часом стали привабливими для галицького соціуму. В такій ситуації місцеве населення опинялася перед вибором, або прийняти більшовицьку ідеологію з її нехтування національних особливостей тим самим ідучи на компроміс з режимом, або приймати складні для себе життєві рішення – ставати на шлях боротьби з тоталітарною системою.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Радянський тоталітарний режим у ЗУЗ в 30-50 рр. ХХст.» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) для освітньої програми Історія та археологія, яка викладається в VII семестрі в обсязі 4,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою курсу є домогтися засвоєння студентами ґрунтовних знань з історії України часів сталінізму, показати місце та роль ЗУЗ як плацдарму при формуванні радянського тоталітарного суспільства в цілому. Домогтися розуміння студентами злочинної сутності тоталітарного режиму і його впливу на розвиток регіону та долі місцевих мешканців. Вільне оперування засвоєними знаннями дасть змогу більш глибоко і повно усвідомити особливості історичного розвитку українських земель першої половини ХХ ст. Завдання курсу: студенти повинні верифікувати джерела та літературу, уміти збирати та

	<p>аналізувати фактологічний матеріал, вміло використовувати його в науковій роботі, виявляти розуміння сутності тоталітарних режимів і радянського зокрема.</p> <p>Навчальна дисципліна формує такі програмні компетентності:</p> <p><i>А). Загальні компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Знаходити, опрацьовувати, критично аналізувати, систематизувати та верифікувати інформацію з різних джерел; - Уміти застосовувати набуті знання на практиці й повноцінно використовувати власні інтелектуальні ресурси для реалізації поставлених завдань; - Знати фактичний матеріал, розуміти історичні події та процеси, пояснити політичні зміни краю, орієнтуватись в основних етапах духовного і культурного життя Західної України, уміти логічно мислити, також беруться до уваги результати роботи студента на п'ятьох модулях. <p><i>Б). Фахові компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати предметну область майбутньої професії, вміти аналізувати історичні явища, встановлювати і розуміти причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і явищ, пояснювати політичні, соціокультурні, економічні процеси; - знаходити та ефективно застосовувати наукову інформацію з різноманітних джерел; - розуміти характер та ступінь системних політичних змін після приходу радянської влади; - аналізувати основні радянські заходи нової влади; - визначати механізми більшовицьких репресій першого повоєнного десятиліття; - характеризувати релігійну ситуацію на ЗУЗ; - вміти назвати негативні (можливо, позитивні) зміни які виникли внаслідок приєднання Західної України до СРСР; - називати основні осередки опору більшовицькому режиму; - показати за допомогою історичних прикладів, спроби радянської влади змінити уклад життя місцевого населення.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Архіви. З Літопису визвольної боротьби ОУН і УПА // Визвольний шлях: Суспільно-політичний, науковий та літературний місячник. (Київ) 2003. Кн. 12 (669): Грудень. С. 47–51. 2. Бадяк В. У лещатах сталінщини. Нарис історії Львівської організації Спілки Художників України 1939–1953 рр. Львів, 2003. 204 с. 3. Баран В. К. Україна 1950 - 1960-х рр.: еволюція тоталітарної системи. Львів, 1996. 448 с. 4. Баран В. К. Україна після Сталіна. Нарис історії 1953 - 1985 рр. Львів, 1992. 124 с. 5. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953.

	<p>Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. Київ, 1994. Кн. 1. 426 с.</p> <p>6. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька церква і Радянська держава (1939 – 1950). / Пер. з англ. Н. Кочан. За ред. О Турія. Львів, 2005. XX+268 с.</p> <p>7. Гаврилюк О. Політика радянзації в західному регіоні України наприкінці другої світової війни // Міжнародний Науковий Конгрес. Українська історична наука на порозі XXI століття (Чернівці). 2001. Т. 2. С. 110 – 121.</p> <p>8. Генега Р. Львів: нові міщани, студенти та режим 1944-1953 рр. ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2015. «Афіша». 320 с.</p> <p>9. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. Львів, 2001. 175 с.</p> <p>10. Гулай В. В. Етносоціальні процеси в західних областях України (друга половина 40-х – 50-ті роки ХХ ст.): Автореф. дис. [...] канд. іст. наук. Львів, 2002. 16 с.</p> <p>11. Дашкевич Я. Боротьба з Грушевським та його школою у Львівському університеті за радянських часів // Михайло Грушевський і українська історична наука. Збірник матеріалів конференції. Львів, 1999. С. 226–266.</p> <p>12. Дзюбан О. Матеріали до історії антибільшовицького руху опору у Львові 1945 – початку 1946 рр. // Україна в минулому. Київ; Львів, 1995. Вип. VII. С. 163–179.</p> <p>13. Діяння собору греко-католицької церкви у Львові 8–10 березня 1946 р. / Видання президії собору. Львів, 1946. 174 с.</p> <p>14. Єкельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Київ, 2008. 304 с.</p> <p>15. Іваничук Р. Дороги вольні і невольні. Спогади та медитації. Львів, 1999. 575 с.</p> <p>16. Історія Львова. Короткий нарис / Під ред. Г. Ю. Гербільського. Львів, 1956. 293 с.</p> <p>17. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-</p>
--	---

	<p>визвольного руху 40–50-х років ХХ століття. Львів, 2000. 303 с.</p> <p>18. Киричук Ю. Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія та практика. Львів, 2003. 463 с.</p> <p>19. Костюк Г. Сталінізм в Україні (Генеза і наслідки). Дослідження і спостереження сучасника. Київ, 1995. 508 с.</p> <p>20. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали 1939–1953 / Під ред. Ю. Сливки. Київ, 1995. Т. 1. 748 с.</p> <p>21. Літопис нескореної України. Документи, матеріали, спогади / Під ред. Я. Лялька, Ю. Сливка та ін. Львів, 1993. Кн. 1. 944 с.</p> <p>22. Літопис Української Повстанської Армії.: Ідея і чин: Орган Проводу ОУН, 1942–1946 / Під ред. Ю. Маївського, Є. Штендери. Торонто; Львів, 1995. Т. 24. 592 с.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>48 годин аудиторних занять. З них 48 годин лекцій, та 87 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати: - основні наукові терміни і визначення: «тоталітарний режим», «русифікація», «радянська влада», «трудова мобілізація», «рух опору», «сталінські репресії»; - передумови приєднання Галичини до СРСР; - легітимізацію приєднання через Народні збори; - радянську політику нової влади на західноукраїнських землях ; - соціальні та етнічні зміни які склалися у ЗУЗ після звільнення від нацистів; - політичні та економічні умови на Заході України після приєднання; - опір місцевого населення тоталітарному режиму. Діяльність ОУН та УПА; - політичні зміни в Західній Україні в світлі доповідної записки Л. Берії; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ критично оцінювати радянські джерела та історіографію і відповідно їх інтерпретувати; □ – осмислювати та верифікувати отриману інформацію; □ назвати ключові заходи сталінської влади щодо побутової радянської влади Львова; □ знаходити та ефективно застосовувати наукову інформацію з різноманітних джерел; □ визначати характер та ступінь системних змін після приходу радянської влади; □ оперувати інформацією про причини та масштаби репресій в Україні;

	<ul style="list-style-type: none"> □ аналізувати проведення псевдо собору 1946 р. □ аналізувати основні фактори впливу оприлюднених документів спецслужб на розвиток громадянського порозуміння між Сходом і Заходом України; □ пояснити складні процеси колективізації на Заході України вміти назвати негативні (можливо, позитивні) зміни які виникли внаслідок приєднання Західної України до СРСР.
Ключові слова	Львів, львів'яни, радянізація, русифікація, Народні збори, колгоспи, КП(б)У, УГКЦ, виселення, репресії.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Вступ до курсу.</p> <p>Тема 2. Предмет «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» - загальні поняття і терміни.</p> <p>Тема 3. Специфіка та методологія дослідження тоталітарних рухів.</p> <p>Тема 4. Історіографічна та джерельна база курсу.</p> <p>Тема 5. Пакт Молотова-Рібентропа, приєднання Галичини до СРСР.</p> <p>Тема 6. Легитимізація приєднання. Скликання та проведення Народних Зборів.</p> <p>Тема 7. Зміна адміністративного устрою краю, нові області і райони, термін Західна Україна.</p> <p>Тема 8. Початок радянізації, репресії проти місцевого населення.</p> <p>Тема 9 Адаптація системи освіти під потреби тоталітарного суспільства.</p> <p>Тема 10. Ліквідація приватної власності, життя в нових умовах.</p> <p>Тема 11. Радянсько-польські відносини на захоплених територіях – пошук компромісу чи антагонізму?.</p> <p>Тема 12 Початок німецько-радянської війни, апогей більшовицького терору.</p> <p>Тема 13 Другий прихід більшовиків на Західну Україну.</p> <p>Тема 14 Продовження та посилення радянізаційних процесів.</p> <p>Тема 15 Карально-репресивна система СРСР як основа тоталітарного режиму.</p> <p>Тема 16 Ліквідація Греко-католицької церкви.</p> <p>Тема 17 Кадрова політика більшовицького режиму на Західній Україні.</p> <p>Тема 18 Вплив голодомору на 1946/1947 рр. на жителів Заходу України.</p> <p>Тема 19. Політика колективізації старі та нові практики.</p> <p>Тема 20 Опір місцевого населення тоталітарному режиму. Діяльність ОУН та УПА.</p> <p>Тема 21 Смерть Й. Сталіна та лібералізація тоталітарного режиму.</p> <p>Тема 22 Політичні зміни в Західній Україні в світлі доповідної записки Л. Берії.</p>
Підсумковий контроль, форма	Недиференційований залік оформляється за результатами п'яти модулів, які оцінюються по 20 балів кожен.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни Історія України ХХ ст. достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під	Презентація, лекція, спільні розробки проекти, дискусія. Зокрема: - Усні (лекція, бесіда, доповідь, рецензія, дискусія)

час викладання курсу	- Практичні (підготовка міні-групами студентів проєктів-презентацій).
Необхідне обладнання	Аудиторія, обладнана медіа-проектором, комп'ютером
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються на основі п'яти письмових контрольних замірів (модулів) які становлять 100% семестрову оцінку.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Модуль I оцінюється в 20 балів. Проводиться після опрацювання студентами низки спеціалізованої літератури, матеріалів, та прослуховування лекцій з курсу «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» за темами №1-5 • Модуль II оцінюється в 20 балів. Проводиться після опрацювання студентами низки спеціалізованої літератури, матеріалів, та прослуховування лекцій з курсу «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» за темами №6-10 • Модуль III оцінюється в 20 балів. Проводиться після опрацювання студентами низки спеціалізованої літератури, матеріалів, та прослуховування лекцій з курсу «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» за темами №11-15 • Модуль IV оцінюється в 20 балів. Проводиться після опрацювання студентами низки спеціалізованої літератури, матеріалів, та прослуховування лекцій з курсу «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» за темами №16-20 • Модуль V оцінюється в 20 балів. Проводиться після опрацювання студентами низки спеціалізованої літератури, матеріалів, та прослуховування лекцій з курсу «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.» за темами №21-22 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти мають почуття відповідальності, усвідомлено вибрали дисципліну «Радянський тоталітарний режим на Західноукраїнських землях 30-50-х роках ХХ ст.», тому збираються максимально продуктивно працювати на лекціях зазначеного курсу. Окрім цього студенти зобов'язані дотримуватися передбачених курсом часових термінів визначених для виконання модулів. Література. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані при написанні 5 модулів. При цьому не схвалюється списування, несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	Залік оформляється за результатами поточної успішності
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.